



УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
(НУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»)

НАКАЗ

26 березня 2025 р. Запоріжжя

№ 46-А

Про затвердження інструкцій
з охорони праці в НУ «Запорізька політехніка»

На виконання вимог «Положення про розробку інструкцій з охорони праці» затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 7 квітня 1998 року за № 226/2666, «Положення про організацію роботи з ОП та БЖД учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти», затвердженого наказом МОНУ від 26.12.2017 р., № 1669, Положення № 5-ОП «Про розробку інструкцій з охорони праці в НУ «Запорізька політехніка» затвердженого наказом ректора від 29.07.24 р., № 142-А.,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити інструкції з охорони праці:

1.1 Студмістечко

- Інструкція з охорони праці №594-ОП для кастелянки.

1.2 Центр сприяння працевлаштування студентів та випускників

- Інструкція з охорони праці №595-ОП для співробітників ЦСПС та В;
- Інструкція з охорони праці №596-ОП для користувачів персональних ЕОМ ЦСПС та В.

1.3 Редакційно – видавничий відділ

- Інструкція з охорони праці №597- ОП для співробітників РВВ;
- Інструкція з охорони праці №598- ОП для користувачів персональних ЕОМ РВВ.
- Інструкція з охорони праці №598 А -ОП під час робіт на копіювальних апаратах та множинній техніці РВВ.

1.4 Господарський відділ

- Інструкція з охорони праці №599-ОП для коменданта навчального корпусу ГВ;
- Інструкція з охорони праці №600-ОП для теслі ГВ;
- Інструкція з охорони праці №601-ОП для прибиральника виробничих приміщень, службових приміщень і територій ГВ;
- Інструкція з охорони праці №602-ОП для двірника ГВ.

2. Началь-нику **ІОЦ** Андрію САВЧУКУ розмістити цей наказ в розділі «Охорона праці».

3. Контроль за виконанням цього наказу покладаю на т. в. о. проректора з АГР Вадима ДУБИНУ.

Ректор

Віктор ГРЕШТА

ПОГОДЖЕНО:

Т. в. о. проректора з АГР

Вадим ДУБИНА
_____ 2025р.

Начальник юридичного відділу

Максим ДЕСЬВ
_____ 2025р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ
ТА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ № 594
ДЛЯ КАСТЕЛЯНКИ**

м. ЗАПОРІЖЖЯ

2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО
НАКАЗ РЕКТОРА
НУ «Запорізька політехніка»
«26» 03 2025р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ
ТА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ № 594
ДЛЯ КАСТЕЛЯНКИ**

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. До самостійної роботи кастелянтки допускаються особи віком не молодше 18 років, що пройшли інструктаж та перевірку знань з охорони праці, медичний огляд і не мають протипоказань за станом здоров'я.

1.2. При роботі кастелянтки дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку, встановлені режими праці та відпочинку.

1.3. При роботі кастелянтки можливий вплив наступних небезпечних і шкідливих виробничих факторів:

- травмування падаючим вантажем при неакуратному його складуванні;
- перенесення ваги понад гранично допустимих норм;
- опіки рук при користуванні електричною праскою;
- ураження електричним струмом при використанні несправних електричних приладів (електрична праска, електрична швейна машинка та ін.)

1.4. Комора для зберігання білизни і спецодягу повинна бути обладнана світильниками з герметичними плафонами, які повинні включатися поза приміщенням.

1.5. Кастелянтка зобов'язана дотримуватися правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння та напрямок евакуації при пожежі. У коморі повинен бути вогнегасник.

1.6. Якщо при нещасному випадку кастелянтка є потерпілою людиною або очевидцем нещасного випадку, то вона зобов'язана повідомити про це завідувача гуртожитку або директора студмістечка (2-11).

1.7. У процесі роботи дотримуватися правил особистої гігієни, тримати в чистоті робоче місце.

1.8. Якщо кастелянтка допустила невиконання або порушення інструкції з охорони праці її буде притягнуто до дисциплінарної відповідальності відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку і при необхідності, вона піддається позачерговій перевірці знань з охорони праці

ІІ. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Ретельно оглянути робоче місце, переконатися у справності освітлення, надійності кріплення стелажів.

2.2. При використанні в роботі електричних приладів (електричної праски, електричної швейної машини та ін.) переконатися в їх справності і цілісності підвідних кабелів та електропроводок.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Стелажі для зберігання білизни, спецодягу, інших матеріалів повинні бути міцними, надійно прикріпленими до стіни, що виключають їх падіння. Відстань між стелажима повинна бути не менше 0,7 м.

3.2. Не захащувати проходи між стелажима сторонніми предметами.

3.3. При перенесенні ваги дотримуватися норм гранично допустимих навантажень при підйомі і переміщенні ваги вручну: для жінок не більше 10 кг.

3.4. Укладати білизну, спецодяг, інші матеріали на стелажих акуратно, щоб не було їх падіння.

3.5. Щоб уникнути пожежі не користуватися відкритим вогнем, електронагрівальними приладами, розміщувати спецодяг, білизну, інші матеріали на верхніх полицях стелажів не ближче 0,5 м. від світильників.

3.6. При прасуванні білизни, одягу керуватися «Інструкцією з охорони праці при роботі з електричним праскою».

3.7. При пошитті та ремонті білизни та одягу вручну і з використанням швейної машини керуватися "Інструкцією з охорони праці при роботі з тканиною".

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. У разі появи несправності в роботі електричного праски або електричної швейної машини, іскріння і запаху гару негайно відключити електричний прилад від електромережі і повідомити про це адміністрацію установи. Роботу продовжувати тільки після усунення виниклої несправності.

4.2. При виникненні пожежі негайно повідомити про це завідувача гуртожитку або директора студмістечка (2-11), викликати пожежну охорону (9-101) і приступити до гасіння вогнища загоряння за допомогою первинних засобів пожежогасіння.

4.3. При отриманні травми надати першу допомогу потерпілому, повідомити про це завідувача гуртожитку або директора студмістечка, за необхідності відправити потерпілого до найближчого лікувального закладу (9-103).

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

5.1. Відключити від електромережі електричні прилади.

5.2. Привести в порядок робоче місце.

5.3. Перевірити зовнішнім оглядом справність обладнання комори, переконавшись в пожежній безпеці приміщення, вимкнути світло і закрити комору на замок.

Завідувач гуртожитку №2

Паспортист гуртожитку №3

Завідувач гуртожитку №4

Завідувач гуртожитку №5

Узгоджено:

Директор студмістечка

Провідний фахівець з ОП

Начальник юридичного відділу

Анна БОРИСОВА

Наталія БОЖКО

Валерій ІГНАШОВ

Катерина ЮРКЕВИЧ

Вадим Дубина

Тетяна УДОВЕНКО

Максим ДЄСВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 595
ДЛЯ СПІВРОБІТНИКІВ
ЦЕНТРУ СПРИЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ СТУДЕНТІВ ТА
ВИПУСКНИКІВ

м. ЗАПОРІЖЖЯ

2025р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРЖДЕНО

Наказ ректора

НУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

«26» 03 2025р., № 76 -А

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 595
ДЛЯ СПІВРОБІТНИКІВ
ЦЕНТРУ СПРИЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ СТУДЕНТІВ ТА
ВИПУСКНИКІВ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Дана інструкція встановлює порядок безпечного виконання робіт і обов'язкова для співробітників центру.

1.2 При прийомі на посаду співробітника центру сприяння працевлаштуванню студентів та випускників НУ «Запорізька політехніка» допускаються особи, які пройшли медичний огляд і мають медичну довідку з допуском до роботи.

1.3 Співробітник центру сприяння працевлаштуванню студентів та випускників університету при прийомі на роботу повинен пройти вступний інструктаж та первинний інструктаж з охорони праці та з пожежної безпеки, з безпечних методів роботи, про що робиться запис у журналах з охорони праці та пожежної безпеки.

1.4 У процесі роботи дотримуватися правил особистої гігієни, тримати в чистоті робоче місце.

1.5 Особи, які допустили невиконання або порушення інструкції з охорони праці, несуть дисциплінарну відповідальність відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку і, при необхідності, піддаються позачерговій перевірці знань норм і правил охорони праці.

1.6 Співробітник зобов'язаний дбати про особисту безпеку: здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт під час перебування на території НУ «Запорізька політехніка».

1.7. Вимоги до співробітників:

-на робочому місці співробітник проходить первинний інструктаж і проходить навчання з охорони праці у відповідності до «Положення про навчання з питань охорони праці»;

- повторний інструктаж з охорони праці на робочому місці співробітник повинен проходити 1 раз 6 місяців;

Крім того, при необхідності, з працівниками проводяться інструктажі:

- позаплановий, за розпорядженням та наказом служби ЦЗ,П,ТБ,ОП та ВО;
- цільовий, коли виконуються роботи, безпосередньо не пов'язані з обов'язками за спеціальністю.

Первинний, повторний, цільовий та позаплановий інструктаж з співробітниками проводить начальник центру.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Підготувати робоче місце до роботи, провітрити приміщення.

2.2. перевірити:

- роботу штучного освітлення.
- відсутність видимих пошкоджень заземлення та наявного обладнання;
- наявність первинних засобів пожежогасіння.

2.3. Про всі виявлені недоліки повідомити начальника центру.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Контролювати виконання персоналом Правил внутрішнього трудового розпорядку, посадових інструкцій, інструкцій з охорони праці.

3.2. Забезпечувати пожежну безпеку, справність і збереження довіреного майна.

3.3. При виявленні порушень, несправностей у процесі роботи, які шкодять здоров'ю працівника або оточуючих його людей, роботу припинити і доповісти керівництву.

3.4. Забороняється:

- зберігати та пити воду чи інші напої із посуду, чистота якого викликає сумнівів, або призначення яких ви не знаєте;

- працювати без належного освітлення робочого місця;

- залишати без нагляду обладнання;

Співробітники повинні:

- Зберігати чистоту в приміщенні;

- Знати місце знаходження аптечки;

- Вміти надати першу медичну допомогу при травмах.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Після закінчення роботи:

- відключити всі електропостачі;

- перевірити закриття вікон та приміщень;

- закрити приміщення і здати його під охорону при необхідності;

4.2. Про всі виявлені недоліки, порушення, які не були усунені в процесі роботи, своєчасно доповісти начальнику центру.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При виникненні аварійної ситуації, нещасного випадку співробітник повинен повідомити про це начальника центру і діяти відповідно ситуації:

- при наявності ознак горіння (дим, запах гарі) знайти місце загорання і застосувати заходи з ліквідації джерела. В разі виникнення пожежі негайно повідомити начальника центру, чергову службу охорони та зв'язку університету (т. 3-10) і діяти згідно з Загальнооб'єктовою інструкцією 1-ПБ ;

- вжити заходів до евакуації людей, зателефонувати за наступними номерами – 9-101, 3-10.

- в разі нещасного випадку постраждалому надати першу медичну допомогу, при необхідності викликати медичну допомогу (9-103);

- повідомити про нещасний випадок начальника центра та службу ЦЗ, П, ТБ, ОП та ВО.

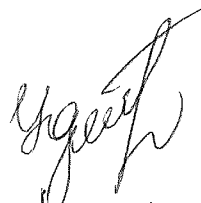
Начальник ЦСПС та В



Марина ЗІНЧЕНКО

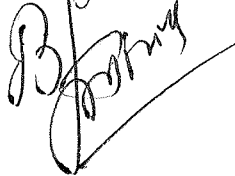
Узгоджено:

Провідний інженер з ОП



Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу



*Максим ДЄСВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 596
ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ ЕОМ
ЦЕНТРУ СПРИЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ СТУДЕНТІВ ТА ВИПУСКНИКІВ**

м. ЗАПОРІЖЖЯ

2025р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

НУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

«26» 03 2025 р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ
з ОХОРОНИ ПРАЦІ № 596
ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ ЕОМ
ЦЕНТРУ СПРІЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ СТУДЕНТІВ ТА ВИПУСКНИКІВ**

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкцію розроблено відповідно до Методичних рекомендацій Київського НДІ гігієни праці і профзахворювань для створення сприятливих умов праці користувачів ЕОМ, що працюють із дисплеями, а також Правил охорони праці при експлуатації електронно-обчислювальних машин, вимоги цієї інструкції поширюються на всі робочі місця, обладнані персональним ЕОМ в університеті.

1.2. Особи, що працюють у якості операторів ПЕОМ, крім цієї інструкції, повинен знати:

- інструкцію з протипожежної безпеки;
- правила особистої гігієни;
- правила надання першої (медичної) допомоги тих хто постраждав від нещасного випадку (у тому числі і при ураженні електричним струмом).

1.3. До самостійної роботи в якості оператора ПЕОМ допускаються особи, що пройшли інструктаж з охорони праці, інструктаж проводить безпосередньо керівник, інструктаж завершується перевіркою знань усним опитуванням, а також перевіркою набутих навичок безпечних прийомів праці.

1.4. Знання перевіряє особа, що проводила інструктаж. Про проведення інструктажу і допуск до роботи особа, що проводила інструктаж, робить записи в журналі. При цьому обов'язковий підпис особи, яку інструктують, і того, хто інструктує. Журнали інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою. Користувачі (оператори) ПЕОМ повинні мати 1 групу з електробезпеки, а також знання і навички надання першої допомоги при ураженні електричним струмом користувачам заборонено самостійно вскривати блоки ПЕОМ.

1.6 При роботі на ПЕОМ можуть виникнути такі небезпечні і шкідливі виробничі умови:

- небезпечні значення напруги, що живить електроприлади, замикання якої може відбутися через тіло людини у випадку дотику до відкритих струмопровідних частин, або електроустаткуванням й електрод ротів з ушкодженою ізоляцією;

- статична електрика на конструктивних елементах пристроїв ПЕОМ;
- перенапруження зору при роботі з екранними пристроями (дисплей), особливо при нераціональному розташуванні екрана відносно очей і нормальної освітленості робочих поверхонь у зоні відеотерміналів (ВДТ);

- наявність позитивних іонів, що виникають внаслідок іонізації повітря елементами високовольтної схеми блоку живлення відеотермінала;

- рентгенівське, радіочастотне, інфрачервоне випромінювання.

1.7 Безпека користувача при експлуатації пристроїв ПЕОМ і зниження рівня впливу несприятливих умов до струмопровідних частин:

- захистом від можливого дотику до струмопровідних частин;

- застосуванням заземлення пристроїв ПЕОМ;

- раціональним розташуванням відеомоніторів відносно джерел освітлення (як штучних, так і природних);

- провітрюванням приміщень і щоденного волого прибирання приміщень;

- навчанням працівника правилам безпечної роботи з відеотерміналом ПЕОМ;

- дотриманням заходів безпеки, викладених у наступних пунктах цієї інструкції.

1.8 Приміщення з ПЕОМ повинні мати сонцезахисні пристрої для зниження перепадів яскравостей між природним світлом і екранами моніторів. Всі оздоблювальні матеріали приміщень повинні бути матовими (напівматовими).

1.9 Найбільшу небезпеку при роботі дисплея мають низькочастотні електромагнітні поля, утворювані рядковим трансформатором. Для зниження впливу електромагнітного поля необхідно:

- оператору перебувати не ближче 0,5 м від екрана власного дисплея і не ближче 1,2 м від задніх стінок інших дисплеїв;

- у приміщеннях із дисплеями проводити щоденне вологе прибирання і не рідше одного разу за зміну витирати екран.

1.10 робоче місце ПЕОМ повинно бути обладнане з урахуванням вимог ДСТУ 8604:2015 «Робоче місце при виконанні робіт у положенні сидіючи. Загальні ергономічні вимоги»:

- конструкція робочих меблів повинна забезпечувати можливість індивідуального регулювання відповідно до росту працівника і створювати зручну позу;

- часто використані предмети праці й органи керування повинні знаходитися в оптимальній робочій зоні;

- під стільницею робочого столу повинен бути вільний простір для ніг і розмірами по висоті не менше 600 мм, по ширині - 500 мм, по глибині - 650 мм;

- на поверхні робочого столу для документів рекомендується мати спеціальну підставку, відстань якої від очей повинна бути аналогічною відстані від очей до клавіатури, що дозволяє знижувати зорову втому;

- поверхня сидіння і спинки повинна бути із напівм'якого покриття, що не електризується і добре пропускає повітря.

1.11 Монітори ПЕОМ повинні розташовуватись на відстані не менше 1 м від стін і не менше 1,5 між собою. Забороняється розташовування моніторів екранами один до одного.

1.12 На одного працюючого з ПЕОМ повинно припадати не менше 6.0 кв. м. площі і не менше 19,5 куб. м. об'єму робочого приміщення.

1.13 Система освітлення може бути загального або локального переважно відбитого або розсіяного світлорозподілу. Розташування джерел світла повинне виключати попадання в очі прямого світла.

1.14 Електропостачання повинно здійснюватись через окреме розведення й окремий контур робочого заземлення. Електророзетки і вилки повинні бути тільки трьох контактні.

1.15 Забороняється експлуатація ПЕОМ без заземлення і при наявності вологи на елементах устаткування.

1.16 Користувач (оператор) ПЕОМ зобов'язаний:

- виконувати тільки доручення керівника;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку підрозділу і повсякденні вказівки керівника;
- пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці і безпеки співробітників;
- помітивши порушення інструкції іншими робітниками або небезпеку для навколишнього середовища, не залишатися байдужими, попередити робітника і повідомити свого керівника про необхідність дотримання вимог, що забезпечують безпеку робіт;
- протягом усього робочого часу утримувати в порядку робоче місце, не захарашувати його і проходи до нього;
- знати місце розташування засобів пожежогасіння на робочому місці і вміти користуватись ними, знати місця збереження медикаментів.

1.17 Користувачу (оператору) ПЕОМ забороняється:

- виконувати розпорядження адміністрації, якщо воно суперечить правилам охорони праці і може призвести до нещасного випадку;
- вмикати і вимикати (крім аварійних випадків) устаткування і механізми, робота на яких не доручена;
- відволікатися сторонніми справами і розмовами, відволікаючи інших;
- працювати на несправному устаткуванні;
- торкатися частин механізмів, що перебувають у русі, торкатися до струмопровідних частин, електричних дротів (навіть ізольованих), кабелів, наступати на лежачі на підлозі переносні дроти.

1.18 За невиконання вимог, що містяться в цій інструкції, винні залучаються до адміністративної, дисциплінарної відповідальності у встановленому законодавством порядку в залежності від характеру порушень і їхніх наслідків.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Оглянути робоче місце. Упорядкувати робоче місце, переконавшись, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої і блоки ПЕОМ під'єднанні до системного блоку за допомогою роз'ємів кабелів відповідно до монтажною схемою.

2.2. Перевірити:

- справність роз'ємів кабелів, електроживлення і блоків пристроїв;
- відсутність зламів і ушкоджень ізоляції дротів, розеток, вилок;
- відсутність відкритих струмоведучих частин в пристроях ПЕОМ;
- відсутність вологи на елементах у всіх пристроях.

2.3. Підготувати робоче місце для роботи з пристроями типу «Дисплей»:

- розташувати крісло так, щоб відстань до екрана була 400-800 мм;
- вжити заходи щодо нормального освітлення робочого місця, пряме світло не повинно падати на екрани приладів;
- після вмикання дисплея відрегулювати яскравість і контрастність монітора, мерехтіння екрана не допускається;
- при наявності відблисків на екрані монітора змінити місце його розташування, або засіб освітлення приміщення.

2.4. Протерти злегка зволоженою серветкою (із бязі або марлі), клавіатуру (для зниження рівня статистичної електрики), зовнішньої поверхні екрана дисплея.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Перед вмиканням штепсельної вилки кабелю електроживлення в розетку 220V переконатися в тому, що всі вимикачі мережі на всіх пристроях ПЕОМ знаходяться в положенні «виключено», а корпуси пристроїв заземлені (зануленні).

3.2. Після підключення пристроїв ПЕОМ до електромережі встановити яскравість і фокус зображення на екран ручками регулювання відповідно до особливостей свого зору.

3.3. Забороняється залишати своє робоче місце без відома керівника.

3.4. Забороняється залишати ПЕОМ під напругою без нагляду, за винятком працюючого в автоматичному режимі устаткування.

3.5. Забороняється від'єднання (приєднання) будь-яких пристроїв і кабелів ПЕОМ увімкнутому в електромережу комп'ютері.

3.6. Подавати напругу на пристрої й окремі блоки ПЕОМ тільки після ретельної перевірки надійності кріплення провідників заземлення.

3.7. Вимкнути ВТ (відеотермінал) і повідомити про несправність, якщо при його включенні на екрані ВТ не з'являється ніяка інформація (екран порожній), або в центрі екрана висвічується яскрава біла смуга.

3.8. При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ негайно вимкнути апаратуру, у друге не включати і звернутися до фахівців з технічного обслуговування ПЕОМ.

3.9. Режим праці і відпочинку користувачів (операторів), безпосередньо працюючих із ВТ, повинен залежати від характеру виконуваної роботи: при введенні даних, читанні інформації з екрану, безупинна тривалість роботи з ВТ не повинна перевищувати 4 години при 8-годинному робочому дні. Щогодини необхідно проводити перерву на 5-10 хвилин, а через 2 години - на 15 хвилин.

3.10. Кількість мікропауз (тривалістю до 1 хвилини) регулюється індивідуально.

3.11. Кількість оброблювальних символів (або знаків на ВТ) не повинна перевищувати 30 тисяч за 4 години роботи.

3.12. Форми й зміст перерв можуть бути різні: виконання альтернативної допоміжної роботи, проведення гімнастики для очей, загальної гімнастики тощо.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Встановити у положення «виключено» всі вимикачі пристроїв, з якими ви працювали.

4.2. Зробити вологе прибирання робочого місця. Витирання пилу з апаратури роботи при вимкненому електроживленні.

4.3. Про всі несправності, виявлені під час роботи і про вжиті заходи щодо їх усунення, доповісти керівнику.

4.4. Виключити загальний вимикач електроживлення всіх робочих місць.

4.5. Виключити світло на робочому місці й у приміщенні.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ припинити роботу, вимкнути апаратуру, повторно не вмикати і звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ;

5.2. Покинути небезпечну зону і вжити заходи щодо попередження подальшого розвитку аварії (вимкнути електроенергію шляхом вимикання загального рубильника,

або пакетного вимикача електрошита приміщення).

5.3 Повідомити проте, що трапилося свого керівника.

5.4 При нещасному випадку очевидець, робітник, що виявив факт травмування, або сам постраждалий зобов'язаний сповістити про це безпосередньо керівнику і вжити заходи щодо надання першої медичної допомоги постраждалим. Необхідно також зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку, що була на момент травмування, якщо це не загороджує життю, або здоров'ю інших людей і не призведе до більш тяжких наслідків.

5.5. При нещасних випадках надати таку долікарську допомогу постраждалим:

- при ураженні електричним струмом, якщо постраждалий дихає рідко і судорожно, або у нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, немає пульсу, розширені зіниці очей) - робіть штучне дихання «рот в рот» і непрямий масаж серця (при цьому необхідно організовувати виклик швидкої допомоги) при пораненні накладіть стерильну пов'язку;

- при кровотечі рану закрийте стерильною пов'язкою і тримайте у такому стані 3-5 хвилин. Якщо кровотеча припинилася, пов'язку закріпіть бинтом;

- при переломах, ударах, вивихах і розтягуваннях забезпечте спокійне і зручне положення ушкодженої частини тіла. У всіх випадках після надання першої допомоги постраждалого надішліть до медпункту, або викличте лікаря.

Начальник ЦСПС та В



Марина ЗІНЧЕНКО

Узгоджено:

Провідний інженер з ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу



Максим ДЄЄВ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 597**

**ДЛЯ СПІВРОБІТНИКІВ
редакційно-видавничого відділу**

**М. ЗАПОРІЖЖЯ
2025 р.**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від «26» 03 2025 р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ
з ОХОРОНИ ПРАЦІ № 597**

ДЛЯ СПІВРОБІТНИКІВ
редакційно-видавничого відділу

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Інструкцію розроблено відповідно до Програми первинного інструктажу з питань охорони в редакційно-видавничому відділі та згідно з Положенням про розробку інструкцій з охорони праці в Запорізькому національному технічному університеті.

Інструкція є нормативним актом, що містить обов'язкові для дотримання працівниками вимоги з охорони праці при виконанні ними робіт на робочих місцях.

Первинний інструктаж проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником

- новоприйнятим на роботу (постійно чи тимчасово) в РВВ;
- який буде виконувати нову для нього роботу;
- який переводиться з іншого підрозділу університету;
- з відрядженим працівником, який бере безпосередню участь у виробничому процесі.

Загальні дані про устаткування на робочому місці. Основні небезпечні й шкідливі фактори, особливості їх дії

Редакційно-видавничий відділ займає одну кімнату (ауд. 136).

На робочих місцях знаходяться персональні електронно-обчислювальні машини (ЕОМ) із додатковими приладами, системними елементами (принтери, сканери, блоки безперервного живлення та інші спеціальні периферійні пристрої).

У приміщенні щоденно проводиться вологе прибирання.

Є медична аптечка першої допомоги.

Облаштування робочих місць, забезпечує:

- належні умови освітлення приміщення і робочого місця, відсутність відблисків;
- оптимальні параметри мікроклімату (температура, відносна вологість);
- належні ергономічні характеристики основних елементів робочого місця.

Приміщення має природне й штучне освітлення.

Вікна мають жалюзі.

Для підтримки допустимих значень мікроклімату приміщення обладнане системами опалення, кондиціонування повітря.

Робочі місця з відеотерміналами та персональними ЕОМ розміщуються на відстані не менше 1 м від стін зі світловими прорізами;

Прохід між рядами робочих місць має бути не меншим 1 м.

Конструкції робочих місць користувачів ПЕОМ (при роботі сидячи) забезпечують підтримання оптимальної робочої пози з такими ергономічними характеристиками: ступні ніг – на підлозі; стегна – в горизонтальній площині; передпліччя – вертикально; лікті – під кутом 70–90° площини; зап'ястя зігнуті під кутом не більше 20° відносно горизонтальної площини, нахил голови з 15–20° відносно вертикальної площини.

Конструкції робочих столів я ПЕОМ забезпечують можливість виконання операцій у зоні досяжності моторного поля.

Поверхня сидіння, спинки стільців напівм'яка, з неслизьким, ненаелектризуючим, повітронепроникним покриттям та забезпечує можливість чищення від бруду.

Екран ПЕОМ та клавіатура розташовуються на оптимальній відстані від очей користувача з урахуванням розміру алфавітно-цифрових знаків та символів.

Розташування екрана ПЕОМ забезпечує зручність зорового спостереження у вертикальній площині під кутом $\pm 30^\circ$ від лінії зору працівника.

Клавіатури відповідають таким вимогам:

- наявність опорного пристрою клавіатури, який дає змогу змінювати кут нахилу клавіатури в межах 5–15 і виготовлений з матеріалу з великим коефіцієнтом тертя, що перешкоджає його переміщенню;
- виділення кольором та місцем розташування окремих груп клавіш;
- наявність заглиблень посередині клавіш;
- однаковий хід усіх клавіш;
- виділення кольором на клавішах символів різних алфавітів (англійського, українського).

Клавіатури розміщуються на поверхні столу або на спеціальній робочій поверхні.

Основні небезпечні й шкідливі фактори, які супроводжують роботу з ПЕОМ, пов'язану із зоровим і нервово-емоційним напруженням, що виконується у вимушеній робочій позі при локальному напруженні верхніх кінцівок на фоні обмеженої загальної м'язової активності (гіподинамії):

- небезпека ураження електричним струмом при наявності відкритих
- струмоведучих частин обладнання;
- порушення ізоляції провідників;
- наявність шуму та вібрації;
- електромагнітне випромінювання;
- електростатичне поле між екраном і оператором;
- наявність пилу, озону й аероіонізації.

Результатом дії факторів можуть бути пошкодження, опіки, порушення роботи серцево-легеневої системи. У редакційно-видавничому відділі є всі необхідні засоби уникнення травматизму.

II ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

Оглянути робоче місце. Упорядкувати робоче місце, переконавшись, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої і блоки ПЕОМ, з'єднані із системним блоком за допомогою роз'ємів кабелів відповідно до монтажною схемою.

Перевірити:

- справність роз'ємів кабелів електроживлення й блоків пристроїв, захисного заземлення;
- відсутність зломів і ушкоджень ізоляції дротів, розеток, вилок;
- відсутність відкритих струмоведучих частин у пристроях ПЕОМ;
- відсутність вологи на елементах усіх пристроїв. Підготувати робоче місце для роботи;
- розташувати крісло так, щоб відстань до екрана була 400–800 мм;
- ужити заходів, щоб при нормальній освітленості робочого місця пряме світло не падало на екрани приладів;
- після вмикання дисплея відрегулювати яскравість і контрастність монітора;

- мерехтіння екрана не допускається;
- при наявності відблисків на екрані монітора змінити місце його розташування або засіб освітлення приміщення;
- протерти трохи зволоженою серветкою (із бязі або марлі) клавіатуру (для зниження статичної електрики), зовнішню поверхню екрана дисплея.

III ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Оглянути робоче місце. Упорядкувати робоче місце, переконавшись, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої і блоки ПЕОМ, з'єднані із системним блоком за допомогою роз'ємів кабелів відповідно до монтажно́ї схеми.

3.2. Перевірити:

- справність роз'ємів кабелів електроживлення й блоків пристроїв, захисного заземлення;
- відсутність зломів і ушкоджень ізоляції дротів, розеток, вилок;
- відсутність відкритих струмоведучих частин у пристроях ПЕОМ;
- відсутність вологи на елементах усіх пристроїв.

3.3. Підготувати робоче місце для роботи:

- розташувати крісло так, щоб відстань до екрана була 400–800 мм.
- вжити заходів, щоб при нормаль освітленості робочого місця пряме світло не падало на екрани приладів;
- після вмикання дисплея врегулювати яскравість і контрастність монітора; мерехтіння екрана не допускається;
- при наявності відблисків на екрані монітора змінити місце його розташування або засіб освітлення приміщення;
- протерти трохи зволоженою серветкою (із бязі або марлі) клавіатуру (для зниження статичної електрики), зовнішню поверхню екрана дисплея.

Порядок і дисципліна – запорука безпеки. У РВВ безпечна організація роботи, проводиться перевірка знань правил безпеки, утримання робочих місць покладається на допоміжний персонал.

Усі працівники редакційно-видавничого відділу проходять обов'язковий медичний огляд – попередній під час оформлення на роботу та періодичний протягом трудової діяльності – в установленому порядку.

До роботи безпосередньо на ПЕОМ допускаються особи, які не мають медичних протипоказань.

Працівники редакційно-видавничого відділу проходять перевірку знань з охорони праці та питань пожежної безпеки, а також інструктажі в порядку, передбаченому Положенням про навчання і інструктажі з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в НУ «Запорізька політехніка».

Допускаються до роботи особи, що в установленому порядку пройшли навчання, інструктаж та перевірку знань з охорони праці та пожежної безпеки.

Режим праці та відпочинку тих, хто працює з ЕОМ, визначається в залежності від виконуваної роботи.

При організації праці, що пов'язана з використанням ПЕОМ, для збереження здоров'я працюючих, запобігання професійним захворюванням і підтримки працездатності передбачені внутрішньозмінні регламентовані перерви для відпочинку – додаткові нетривалі перерви в перерви, що передують появі об'єктивних і суб'єктивних ознак стомлення і зниження працездатності.

При виконанні протягом дня робіт, що належать до різних видів трудової діяльності, за основну роботу з ПЕОМ вважається така, що займає не менше 50% часу впродовж робочої зміни.

Передбачаються:

- перерви для відпочинку й вживання їжі (обідні перерви);
- перерви для відпочинку й особистих потреб (згідно з трудовими нормами);
- додаткові перерви, що вводяться з урахуванням особливостей режиму праці.

Тривалість обідньої перерви визначається Правилами внутрішнього розпорядку НУ «Запорізька політехніка».

Робота характеризується інтенсивною розумовою творчою працею з підвищеним напруженням зору, концентрацію уваги на фоні нервово-емоційного напруження, вимушеною робочою позою, загальною гіподинамією, навантаженням на кисті верхніх кінцівок. Робота виконується в режимі діалогу з КОМ у вільному темпі з періодичним пошуком помилок в умовах дефіциту часу.

При роботі з ПЕОМ при 8-годинній денній робочій зміні в залежності від характеру праці встановлюються такі внутрішньозмінні режими праці та відпочинку:

- при інтенсивній роботі із застосуванням ПЕОМ, слід призначати регламентовану перерву для відпочинку тривалістю 15 хвилин через кожну годину роботи за ПЕОМ;

- коли робота супроводжується перервами різної тривалості, призначаються регламентовані перерви для відпочинку тривалістю 15 хвилин через кожні дві години.

У всіх випадках, коли виробничі обставини не дозволяють застосувати регламентовані перерви, тривалість безперервної роботи з ПЕОМ не повинна перевищувати 4 години. З метою зменшення негативного впливу монотонності є доцільним зміна змісту роботи. Чергування вводу даних та редагування текстів.

Для зниження нервово-емоційного напруження, втомлення зорового аналізатору, поліпшення мозкового кровообігу, подолання несприятливих наслідків гіподинамії, запобігання втомі доцільно деякі перерви використовувати для виконання комплексу вправ, спрямованих на зняття нервового напруження, м'язове розслаблення, відновлення функцій фізіологічних систем, що порушуються протягом трудового процесу, зняття втоми очей, поліпшення мозкового кровообігу й працездатності.

IV ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Встановити у положення «вимкнено» всі вимикачі пристроїв, з якими працювали.

4.2. Зробити вологе прибирання робочого місця. Витирання пилу з апаратури робити при вимкненому електроживленні.

4.3. Про всі несправності, виявлені під час роботи і про вжиті заходи щодо їх усунення, доповісти керівнику робіт.

4.4. Виключити загальний вимикач електроживлення робочих місць.

4.5. Виключити світло на робочому місці й у приміщенні.

V ВИМОГИ БЕЗПЕКИ АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При виявленні запаху тару в пристроях ПЕОМ припинити роботу, вимкнути апаратуру, повторно не вмикати й звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ.

5.2. Покинути небезпечну зону, вживши заходів щодо попередження подальшого розвитку аварії (вимкнути електроенергію шляхом вимикання загального вимикача), .

5.3. Повідомити про те, що трапилося, свого керівника – начальника редакційно-видавничого відділу.

5.4. У разі виникнення аварійної ситуації сповістити службу охорони та зв'язку (тел. 3-10) (у разі виникнення пожежі спочатку викликати пожежну бригаду (тел. 9-101), назвати номер кімнати, поверху, назву підрозділу, прізвище своє та керівника.

5.5. Вимкнути все обладнання та приступити до ліквідації аварії. При неможливості

здійснення цих дій, вийти з приміщення і діяти за вказівками свого керівника або особи, яка керує ліквідацією аварії.

5.6. При нещасних випадках надати таку долікарську допомогу постраждалим:

- припинити дію на організм потерпілого небезпечного, або шкідливого фактора;

- виявити оцінку стану потерпілого, виду ураження:

- при ураженні електричним струмом, якщо постраждалий дихає рідко і судорожно або у нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, немає пульсу, розширені зіниці очей) – робити штучне дихання «рот в рот» і непрямий масаж серця (при цьому необхідно організувати виклик швидкої допомоги 9-103);

- при кровотечі при необхідності покласти джгут або закрити рану стерильною пов'язкою і тримати у такому стані 3-5 хвилин. Якщо кровотеча припинилася, пов'язку закріпіть бинтом;

- при переломах, ударах, вивихах і розтягуваннях забезпечити спокійне і зручне положення ушкодженої частини тіла.

У всіх випадках після надання першої допомоги постраждалого треба викликати швидку допомогу за номером 9-103.

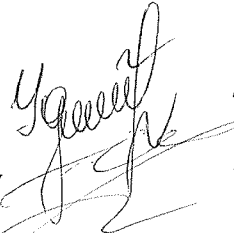
Начальник РВВ



Наталія САВЧУК

ПОГРДЖЕНО:

Провідний інженер з ОП



Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДСЄВ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

**ІНСТРУКЦІЯ
з ОХОРОНИ ПРАЦІ № 598**

**ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ ЕОМ
редакційно-видавничого відділу**

**м. ЗАПОРІЖЖЯ
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від «26» 03 2025 р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 598**

ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ ЕОМ
редакційно-видавничого відділу

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкцією розроблено відповідно до Методичних рекомендацій Київського НДІ гігієни праці і профзахворювань для створення сприятливих умов праці користувачів ЕОМ, що працюють із дисплеями, а також Правил охорони праці при експлуатації електронно-обчислювальних машин. Вимоги цієї інструкції поширюються на всі робочі місця, обладнані персональними ЕОМ в редакційно-видавничому відділі.

1.2. Особи, що працюють у якості користувачів ПЕОМ, крім цієї інструкції, повинні знати:

- а) інструкцію з протипожежної безпеки;
- б) правила особистої гігієни;
- в) правила надання першої (медичної) допомоги тим, хто постраждав від нещасного випадку (у тому числі і при ураженні електричним струмом).

1.3. До самостійної роботи в якості користувача ПЕОМ допускаються особи, що пройшли інструктаж з охорони праці. Інструктаж проводить безпосередньо керівник робіт. Інструктаж завершується перевіркою знань усним опитуванням, а також перевіркою набутих навичок безпечних прийомів праці.

1.4. Про проведення інструктажу і допуск до роботи особа, що проводила інструктаж, робить записи в журналі. При цьому обов'язковий підпис особи, яка інструктується, і того, хто інструктує. Журнали інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

1.5. Користувачі ПЕОМ повинні мати 1 групу з електробезпеки, а також знання і навички надання першої допомоги при ураженні електричним струмом. Користувачам заборонене самостійно розкривати блоки ПЕОМ.

1.6. При роботі на ПЕОМ можуть виникнути такі небезпечні і шкідливі виробничі умови:

- небезпечні значення напруги, що живить електроприлади, замикання якої може відбутися через тіло людини у випадку дотику до відкритих струмопровідних частин, або електроустаткування й електродротів із ушкодженою ізоляцією;
- статична електрика на конструктивних елементах пристроїв ПЕОМ;
- перенапруження зору при роботі з екранними пристроями (дисплей), особливо при нераціональному розташуванні екрана відносно очей і ненормальної

освітленості робочих поверхонь у зоні відеотерміналів (ВДТ);

- наявність позитивних іонів, що виникають внаслідок іонізації повітря елементами високовольтної схеми блоку живлення відеотерміналу;

- рентгенівське, радіочастотне, інфрачервоне випромінювання.

1.7 Безпека користувача при експлуатації пристроїв ПЕОМ і зниження рівня впливу несприятливих умов до струмопровідних частин;

- А) захистом від можливого дотику до струмопровідних частин;

- Б) застосуванням заземлення пристроїв ПЕОМ;

- В) раціональним розташуванням відеомоніторів відносно джерел освітленості (як штучних, так і природних);

- Г) провітрюванням приміщень і щоденного вологого прибирання приміщень;

- Д) навчанням працівника правилам безпечної роботи з відеотерміналом ПЕОМ;

- Е) неухильним дотриманням заходів безпеки, викладених у наступних пунктах цієї інструкції.

1.8. Приміщення з ПЕОМ повинні мати сонцезахисні пристрої для зниження перепадів яскравостей між природним світлом і екранами моніторів. Всі оздоблювальні матеріали приміщень повинні бути матовими (напівматовими).

1.9. Робоче місце користувача ПЕОМ повинно бути обладнане з урахуванням вимог ДСТУ 8604:2015, який установлює загальні ергономічні вимоги до робочих місць для виконання робіт у положенні сидячи;

- а) конструкція робочих меблів повинна забезпечувати можливість індивідуального регулювання відповідно до росту працівника і створювати зручну позу;

- б) часто використовувані предмети праці й органи керування повинні знаходитися в оптимальній робочій зоні;

- в) під стільницею робочого столу повинен бути вільний простір для ніг із розмірами по висоті не менше 600 мм, по ширині - 500 мм, по глибині - 650 мм;

- г) на поверхні робочого столу для документів рекомендується мати спеціальну підставку, відстань якої від очей повинна бути аналогічною відстані від очей до клавіатури, що дозволяє знижувати зорову втому;

- д) поверхня сидіння і спинки повинні бути напівм'якими із покриттям, що не ковзає, не електризується і добре пропускає повітря.

1.10. Монітори ПЕОМ повинні розташовуватись на відстані не менше 1 м від стін і не менш 1.5 між собою. Забороняється розташування моніторів екранами один до другого.

1.14. На одного працюючого з ПЕОМ повинно припадати не менше 6,0 кв. м. площі і не менше 19,5 куб м. об'єму робочого приміщення.

1.11. Система освітлення може бути загального або локального переважно відбитого або розсіяного світлорозподілу. Розташування джерел світла повинне виключати попадання в очі прямого світла.

1.12. Електропостачання повинно здійснюватись через окреме розведення й окремий контур робочого заземлення. Електророзетки і вилки повинні бути тільки трьохконтактні.

1.13. Забороняється експлуатація ПЕОМ без заземлення і при наявності вологи на елементах устаткування.

1.14. Користувач ПЕОМ зобов'язаний:

- а) виконувати тільки доручення керівника роботи;

- б) виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку підрозділу і повсякденні вказівки керівника робіт;

- в) пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці і безпеки співробітників;

г) помітивши порушення інструкції іншими робітниками або небезпеку для навколишнього середовища, не залишатися байдужими, попередити робітника і повідомити свого керівника про необхідність дотримання вимог, що забезпечують безпеку робіт;

д) протягом усього робочого часу утримувати в порядку робоче місце, не захащувати його і проходи до нього;

ж) знати місце розташування засобів пожежогасіння на робочому місці і вміти користуватись ними, знати місця збереження медикаментів.

1.15. Користувачу ПЕОМ забороняється:

а) виконувати розпорядження адміністрації, якщо воно суперечить правилам охорони праці і може призвести до нещасного випадку;

б) вмикати і вимикати (крім аварійних випадків) устаткування і механізми, робота на яких не доручена;

в) відволікатися сторонніми справами і розмовами, відволікаючи інших;

г) опрацювати на несправному устаткуванні;

д) торкатися частин механізмів, що перебувають у русі, торкатися до струмопровідних частин, електричних дротів (навіть ізольованих), кабелів, клем, наступати на лежачі на підлозі переносні дроти.

1.16. За невиконання вимог, що містяться в цій інструкції, винні залучаються до адміністративної, дисциплінарної відповідальності у встановленому законодавством порядку в залежності від характеру порушень і їхніх наслідків.

II ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Оглянути робоче місце. Упорядкувати робоче Місце, переконавшись, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої і блоки ПЕОМ під'єднанні до системного блоку за допомогою роз'ємів кабелів відповідно до монтажною схемою.

2.2. Перевірити:

- справність роз'ємів кабелів, електроживлення і блоків пристроїв;
- відсутність зламів і ушкоджень ізоляції дротів, розеток, вилок;
- відсутність відкритих струмоведучих частин в пристроях ПЕОМ;
- відсутність вологи на елементах у всіх пристроях.

2.3. Підготувати робоче місце для роботи з пристроями типу "Дисплей":

- розташувати крісло так, щоб відстань до екрана була 400 - 800 мм;
- вжити заходів, щоб при нормальній освітленості робочого місця пряме світло не падало на екрани приладів;

- після вмикання дисплея відрегулювати яскравість і контрастність монітора; мерехтіння екрана не допускається;

- при наявності відблисків на екрані монітора змінити місце його розташування, або засіб освітлення приміщення.

2.4. Протерти злегка зволоженою серветкою (із бязі або марлі), клавіатуру (для зниження рівня статичної електрики), зовнішньої поверхні екрана дисплея.

III ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Перед вмиканням штепсельної вилки кабелю електроживлення в розетку 220 V переконатися в тому, що всі вимикачі мережі на всіх пристроях ПЕОМ знаходяться в положенні "виключено", а корпуси пристроїв заземлені (занулені).

3.2. Після підключення пристроїв ПЕОМ до електромережі встановити яскравість і фокус зображення на екран ручками регулювання відповідно до особливостей свого зору.

- 3.3. Забороняється залишати своє робоче місце без відома керівника робіт.
- 3.4. Забороняється залишати ПЕОМ під напругою без нагляду, за винятком працюючого в автоматичному режимі устаткування.
- 3.5. Забороняється від'єднання (приєднання) будь-яких пристроїв і кабелів ПЕОМ на увімкнутому в електромережу комп'ютері.
- 3.6. Подавати напругу на пристрої й окремі блоки ПЕОМ тільки після ретельної перевірки надійності кріплення провідників заземлення (занулення), справності кабелів і роз'ємів в мережі електроживлення.
- 3.7. Вимкнути ВТ (відеотермінал) і повідомити про несправність, якщо при його ввімкненні на екрані ВТ не з'являється ніяка інформація (екран порожній), або в центрі екрана висвічується яскрава біла смуга.
- 3.8. При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ негайно вимкнути апаратуру, у друге не включати і звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ.
- 3.9. Режим праці і відпочинку користувачів, безпосередньо працюючих із ВТ, повинен залежати від характеру виконуваної роботи: при введенні даних, редагуванні програм, читанні інформації з екрану, безупинна тривалість роботи з ВТ не повинна перевищувати 4 години при 8-годинному робочому дні. Щогодини необхідно проводити перерву на 5-10 хвилин, а через 2 години - на 15 хвилин.
- 3.10. Кількість мікропауз (тривалістю до 1 хвилини) регулюється індивідуально.
- 3.11. Кількість оброблюваних символів (або знаків на ВТ) не повинна перевищувати 30 тисяч за 4 години роботи.
- 3.12. Форми й зміст перерв можуть бути різні: виконання альтернативної допоміжної роботи, проведення гімнастики для очей, загальної гімнастики, тощо.

IV ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

- 4.1. Встановити у положення "вимкнено" всі вимикачі пристроїв, з якими ви працювали.
- 4.2. Зробити вологе прибирання робочого місця. Витирання пилки з апаратури робити при вимкненому електроживленні.
- 4.3. Про всі несправності, виявлені під час роботи і про вжиті заходи щодо їх усунення, доповісти керівнику робіт.
- 4.4. Виключити загальний вимикач електроживлення всіх робочих місць.
- 4.5. Виключити світло на робочому місці й у приміщенні.

V ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

- 5.1. При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ припинити роботу, вимкнути апаратуру, повторно не вмикати і звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ.
- 5.2. Покинути небезпечну зону і вжити заходів щодо попередження подальшого розвитку аварії вимкнути електроенергію шляхом вимикання загального рубильника, або пакетного вимикача на електрощиті приміщення, у випадку пожежі - зателефонувати за тел. 3-10, 9-101.
- 5.3. Повідомити про те, що трапилося, начальника РВВ.
- 5.4. При нещасному випадку очевидець, співробітник, що виявив факт травмування, або сам постраждалий зобов'язаний сповістити про це безпосередньо керівника робіт і вжити заходів щодо надання першої медичної допомоги постраждалим. Необхідно також зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку, що була на момент травмування, якщо це не загрожує життю, або здоров'ю інших людей і не призведе до більш тяжких наслідків.

5.5 При нещасних випадках надати постраждалим таку долікарську допомогу:

- при ураженні електричним струмом, якщо постраждалий дихає рідко і судорожно, або у нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, немає пульсу, розширені зіниці очей) - робити штучне дихання "рот в рот" і непрямий масаж серця (при цьому необхідно організувати виклик швидкої допомоги 9-103);

- при кровотечі рану закрити стерильною пов'язкою і тримати у такому стані 3-5 хвилин. Якщо кровотеча припинилася, пов'язку закріпіть бинтом;

- при переломах, ударах, вивихах і розтягуваннях забезпечити спокійне і зручне положення ушкодженої частини тіла.

У всіх випадках після надання першої допомоги постраждалого треба викликати швидку допомогу за ном. 9-103.

Начальник РВВ



Наталія САВЧУК

ПОГОДЖЕНО:

Провідний інженер з ОП



Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу



Максим ДЕСЕВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

І Н С Т Р У К Ц І Я
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 598-А
ПІД ЧАС РОБІТ НА КОПЮВАЛЬНИХ АПАРАТАХ
ТА МНОЖИННІЙ ТЕХНІЦІ
Редакційно-видавничого відділу

м.ЗАПОРІЖЖЯ

2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від 26 03 2025 р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 598-А
ПІД ЧАС РОБІТ НА КОПІЮВАЛЬНИХ АПАРАТАХ
ТА МНОЖИННІЙ ТЕХНІЦІ**

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1) Дія Інструкції поширюється на всіх працівників Редакційно-видавничого відділу НУ «Запорізька політехніка», які при виконанні своїх обов'язків використовують в своїй роботі копіювальні апарати та множинну техніку (надалі за текстом «Користувач»).

2) Інструкція розроблена на основі ДНАОП 0.00-8.03-93 "Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві", ДНАОП 0.00-4.15-98 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці", ДНАОП 0.00-4.12-99 "Типове положення про навчання з питань охорони праці", правил експлуатації копіювальних апаратів різних моделей.

3) За даною інструкцією користувач інструктується перед початком роботи на підприємстві (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці»; в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує, та користувача.

4) За невиконання даної інструкції користувач несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

5) До роботи на копіювальних апаратах та множинній техніці допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж з питань пожежної безпеки.

6) Користувач повинен:

- знати шкідливі і небезпечні фактори, які можуть виникнути під час копіювання та розмноження документів;
- знати правила будови і безпечної експлуатації апарата, на якому виконує роботу;
- знати вимоги до утримання робочого місця (не захаращувати його, утримувати в чистоті і порядку);
- знати правила особистої гігієни;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;

- виконувати роботу тільки на тому апараті, будову якого знає і по якому проінструктований;

- знати і вміти подавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків, особливо від ураження електрострумом;

- вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння;

- пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці і відповідальність за товаришів по роботі.

7) Головні шкідливі та небезпечні фактори, які діють користувача:

- дія електроструму;

- підвищена запиленість робочої зони;

- підвищений рівень шуму на робочому місті;

- підвищена температура поверхні обладнання;

- дія хімічних речовин, які застосовуються в роботі;

- контакт з порошком, який містить у собі селен.

8) Копіювальний апарат та множинна техніка повинні встановлюватись в приміщенні з обміном повітря 30 м³ на годину на одного працюючого.

9) Температура повітря в приміщенні повинна бути 10-30 °С, а вологість 20-90%.

10) Копіювальний апарат та множинну техніку необхідно встановлювати на рівній твердій поверхні. Різниця по вертикалі між переднім і заднім, а також лівим і правим боками повинна бути в межах 3-5 мм.

11) Не дозволяється встановлювати копіювальний апарат та множинну техніку на поверхні, яка має отвори, порожнини, прорізи, в місцях дії прямих сонячних променів і яскравого світла (більше 1500 люкс), поблизу кондиціонерів, нагрівальних приладів (для уникнення утворення конденсату в апараті), в запилених приміщеннях, в приміщеннях з агресивними газами.

12) Двері з приміщення, де встановлені копіювальні апарати, повинні відкриватись зовні.

13) Приміщення повинно бути забезпечене засобами пожежогасіння, кількість і тип яких вказано в документації конкретних моделей апаратів.

За відсутності цих даних в приміщенні повинно знаходитись не менше одного вуглекислотного і одного пінного вогнегасника.

14) Виробнича площа для кожного апарата, розміщення апаратів і допоміжного обладнання, відстань між апаратами та іншим обладнанням, а також апаратами і стінами повинні відповідати нормам, вказаним в експлуатаційній документації.

У разі відсутності таких вказівок повинна бути забезпечена відстань не менше:

- 0,6 м - між апаратом і стінами приміщень;

- 1,0 м - між апаратом та іншим обладнанням.

15) Робочі місця повинні бути забезпечені вогнетривкими шафами для зберігання мінімального (не більше, ніж на одну зміну) запасу витратних експлуатаційних матеріалів, столами, стільцями та іншими виробничими меблями.

16) Для збору відходів виробництва кожне робоче місце повинно бути обладнане відповідним відром з кришкою.

17) В приміщеннях щоденно повинно проводитись вологе прибирання.

18) Генеральне прибирання з очисткою від пилу стін, стелі, вікон та інше не рідше одного разу на місяць, а побілення і фарбування стін, стелі, які не піддаються чистці, не рідше одного разу на три роки.

19) Живлення апаратів здійснюється від мережі перемінного струму 220/240 В, частотою 50/60 Гц з силою струму не менше 3 А.

20) Розетка повинна розміщатись не далеко від апарату в легко доступних місцях, щоб в випадках аварійної ситуації апарат своєчасно можна було відключити. Треба уникати користуватися подовжувачами.

21) Для захисту від озону і оксидів азоту повинна бути змонтована відсмоктуючи вентиляція.

22) Забороняється застосовувати спецодяг із синтетичних матеріалів і шовку.

23) Забороняється знімати будь-які кришки чи панелі, які закріплені гвинтами.

24) Так як деякі деталі апарата знаходяться під високою напругою, то торкатися можна тільки деталей, які вказані в інструкції по експлуатації кожної моделі апарата.

25) Вносити будь-які зміни в конструкцію копіювального апарату та множинної техніки не допускається.

26) Не допускається ставити на копіювальний апарат та множинну техніку металеві предмети, ємності з водою (вази, квіткові горшки, склянки), тому що при попадання їх у середину апарата може статися пожежа або ураження електрострумом.

27) При переміщенні копіювального апарату та множинної техніки необхідно вимкнути вилку з розетки, а після установки закріпити фіксаторами.

28) Не дозволяється розбирати і модернізувати кабель живлення копіювального апарату та множинної техніки, так як це може привести до пожежі або ураження електрострумом.

29) Не дозволяється ремонтувати, проводити модифікацію копіювального апарату та множинної техніки, бо це може привести до пожежі, ураження електрострумом, вибуху та ін.

30) Зберігати пляшки з тонером необхідно в прохолодному темному місці.

31) Забороняється класти на тонер важкі предмети.

32) Не можна спалювати старий тонер або пляшки з-під тонера, бо в відкритому полум'ї тонерний пил може спалахнути.

33) Старі пляшки з-під тонера необхідно утилізувати.

34) Якщо копіювальний апарат та множинна техніка довгий час не використовується, їх необхідно відключити від електромережі, вийнявши вилку з розетки.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

- 1) Забезпечити провітрюваність і (вентиляцію) приміщення.
- 2) Перевірити стан робочого місця, відсутність в середині апарата сторонніх предметів, а на самому апараті крім оригіналів щоб нічого не було.
- 3) Перевірити надійність встановлення копіювального апарату та множинної техніки на робочому столі. Вони мають стояти не на краю стола.
- 4) Перевірити стан сітьового кабелю, щоб на ньому не було важких предметів і згинів більше, ніж потрібно.
- 5) Забороняється:
 - експлуатація кабелів та проводів з пошкодженою або такою, що втратила захисні властивості за час експлуатації, ізоляцією; залишення під напругою кабелів та проводів з неізовльованими провідниками;
 - застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам Правил будови електроустановок до переносних електропроводок;
 - користування пошкодженими розетками, з'єднувальними коробками, вимикачами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення або випинання;
 - використання електроапаратури та приладів в умовах, що не відповідають вказівкам (рекомендаціям) підприємств-виготовлювачів.
- 6) Вставити вилку в розетку і впевнитись, що вона міцно тримається. Не дозволяється вставляти і виймати вилку вологими руками.
- 7) У разі виявлення будь-яких несправностей роботу не розпочинати, повідомити про це керівника робіт.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

- 1) Під час роботи на копіювальних апаратах та множинній техніці, крім даної інструкції, необхідно користуватися інструкціями з безпечної експлуатації апаратів відповідної моделі.
- 2) Забороняється експлуатація апаратів, технічний стан яких, вимоги безпеки, а також пожежної безпеки не відповідають встановленій документації на апарати конкретних моделей.
- 3) Напруга живлення не повинна коливатись більше, ніж на 10%.
- 4) Під час друку забороняється:
 - виключати живлення апарату;
 - відкривати дверці чи кришки;
 - виймати сітьовий кабель;
 - переміщати апарат.
- 5) Щоб уникнути попадання в очі світла від джерела експонентного випромінювання, не допускається включення режиму копіювання при піднятому притиску (кришці).
- 6) Притиск і кришки необхідно відкривати і закривати м'яко, без ударів.

7) Під час видалення зім'ятого паперу не можна торкатись нагрівального блоку, так як він може бути дуже гарячим.

Забороняється залишати в апараті обірваний папір.

8) Видаляти копії, що застрягли, слід не раніше, ніж через 15 секунд після виключення машини.

9) Після видалення паперу необхідно впевнитись, що всі блоки та важелі повернуті в першочергове положення, а всі кришки закриті.

10) Під час виконання операцій, пов'язаних з можливим дотиком до матеріалів, які містять селен, слід користуватися медичними рукавичками.

11) Якщо руки забруднились фарбою:

- уникайте повторного контакту зі шкірою;
- негайно протріть шкіру вологою ганчіркою або помийте руки теплою водою з милом.

12) Треба також слідкувати, щоб фарба не попадала на одяг.

13) Якщо в середину апарата попали метал, рідина чи інші сторонні предмети, необхідно негайно його виключити сітьовим вимикачем, а потім вийняти вилку з розетки і викликати спеціаліста по обслуговуванню апарата.

Включати апарат в такому стані забороняється.

14) При обслуговуванні апарата його необхідно відключити від електромережі.

15) Забороняється приймати їжу під час операції копіювання.

Перед прийомом їжі необхідно помити руки з милом і провітрити приміщення.

16) Під час виготовлення матриць не можна відкривати верхню кришку.

17) Забороняється використовувати алюмінієву фольгу, папір, який містить вуглець (графіт) або інший провідний папір.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

1) Відключити апарат від електромережі.

2) Прибрати робоче місце; макулатурний папір прибрати в спеціальний ящик.

3) Прочистити експозиційне скло, верхню кришку, ролик подачі паперу, стіл подачі паперу протерти вологою тканиною і протерти сухою ганчіркою.

4) Ретельно помити руки, обличчя теплою водою з милом, прополоскати рот, при можливості, прийняти душ.

5) Про всі недоліки, які мали місце в роботі, доповісти керівникові робіт.

Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях:

1) Аварійна ситуація чи нещасний випадок можуть статися в разі: ураження електричним струмом, загорання апаратури тощо.

2) Якщо в апараті з'явився сторонній стукіт, дим, неприємний запах або щось виглядає незвично, слід негайно виключити основний вимикач живлення, а потім вийняти вилку з розетки.

- 3) Не допускати сторонніх осіб в небезпечну зону.
- 4) Повідомити про те, що сталося, керівника робіт.
- 5) Ні в якому разі не намагатись ліквідувати несправності самому.
- 6) Якщо є потерпілі, необхідно подавати їм першу медичну допомогу, при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

V. НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

- При ураженні електричним струмом:

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

- При теплових опіках:

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами, ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та обв'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

- При кровотечі:

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;

- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити 2 зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, при допомозі згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

7. Якщо сталася пожежа, викликати пожежну частину і приступити до гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння.

8. В усіх випадках виконувати вказівки керівника робіт по усуненню небезпечної ситуації.

Завідувач друкарні



Альона ВИННИК

Погоджено:

Провідний інженер з ОП



Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу



Максим ДЄЄВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 599
ДЛЯ КОМЕНДАНТА НАВЧАЛЬНОГО КОРПУСУ
Господарського відділу

м. ЗАПОРІЖЖЯ
2025р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
НАКАЗ РЕКТОРА
НУ «Запорізька політехніка»

«26» 03 2025р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 599
ДЛЯ КОМЕНДАНТА НАВЧАЛЬНОГО КОРПУСУ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дана інструкція встановлює порядок безпечного виконання робіт і обов'язкова для працівників університету.

1.2. До роботи допускаються особи, які досягли 18 років, мають освіту не нижче середньої спеціальної та пройшли на робочому місці вступний та первинний інструктаж по охороні праці, інструктаж з пожежної безпеки, інструктаж з електробезпеки на I групу, перевірку знань вимог охорони праці, та перевірку теоретичних знань і набутих навичок безпечних способів роботи, а також пройшли у встановленому законодавством порядку попередній медичний огляд.

1.3. Комендант навчального корпусу повинен проходити:

- повторний інструктаж з охорони праці не рідше 1 разу на 6 місяців;
- позаплановий інструктаж: при заміні або модернізації обладнання та інвентарю; зміні умов і організації праці; при порушенні інструкцій з охорони праці.

1.4. Комендант навчального корпусу зобов'язаний дотримуватися:

- правил внутрішнього трудового розпорядку;
- вимог цієї інструкції, інструкції про заходи пожежної безпеки, інструкції з електробезпеки для не електротехнічного персоналу;
- вимог щодо експлуатації обладнання;
- нормативів та інструкцій з використання, призначення наявних засобів індивідуального захисту, меблів, інвентарю.

1.5. Комендант навчального корпусу повинен:

- знати місцезнаходження засобів надання першої допомоги, первинних засобів пожеже гасіння, головних і запасних виходів, шляхів евакуації у випадку аварії або пожежі;
- знати правила надання першої допомоги потерпілим при нещасному випадку;
- виконувати тільки доручену роботу і не передавати її іншим без дозволу керівника;
- під час роботи бути уважним, не відволікатися і не відволікати інших, не допускати на робоче місце осіб, що не мають відношення до роботи.

1.6. Комендант навчального корпусу повинен знати і дотримуватися правил особистої гігієни. Приймати їжу, відпочивати тільки в спеціально відведених для цього місцях.

1.7. Під час роботи на коменданта навчального корпусу можуть впливати наступні небезпечні та шкідливі фактори:

- ураження електричним струмом від оголених ділянок електричного ланцюга;
- морально-психологічні перевантаження;
- загрози криміногенного характеру;
- аварійні ситуації, пов'язані з експлуатацією будівель та приміщень.

1.8. При виявленні під час роботи будь-яких несправностей, інших недоліків, або небезпеки на робочому місці, припинити роботу, негайно повідомити начальника господарського відділу і далі діяти згідно з його вказівками.

1.9. Комендант навчального корпусу повинен знати:

- методи організації обслуговування та процедури розміщення студентів, педагогічно - викладацького складу, співробітників;
- порядок утримання викладацьких аудиторій і інших приміщень навчальних корпусів;
- правила користування комп'ютером та оргтехнікою;
- оснащення аудиторій, господарських, робочих і побутових приміщень.

1.10. Коменданту навчального корпусу забороняється:

- самовільне виправлення електроприладів, мережевої проводки, іншої техніки та обладнання;
- залишати без нагляду комп'ютер та іншу оргтехніку в робочому режимі.
- перебування на робочому місці в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння.

1.11. Комендант навчального корпусу зобов'язаний доповісти про порушення вимог техніки безпеки, правил пожежної безпеки, а також вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, які вчинені іншими особами - начальнику господарського відділу, черговому відділу охорони (тел. 2-10, 2-06, 3-10).

1.12. Комендант навчального корпусу особисто несе відповідальність за власне життя та здоров'я.

1.12. Комендант навчального корпусу несе відповідальність за невиконання вимог даної інструкції у відповідності з внутрішніми локальними документами та чинним законодавством України.

II. ВИМОГИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Прийняти доповідь чергового по навчальному корпусу:

- при наявності зауважень, перед аварійних ситуацій вжити заходів щодо організації їх усунення.

Перевірити:

- достатність освітлення коридорів, виходів навчального корпусу, відсутність сліпучої дії світла;
- відсутність звисаючих і оголених кінців електропроводки;
- надійність закриття всіх струмовихідних і пускових пристроїв обладнання;
- відсутність сторонніх предметів на робочому місці.

III. ВИМОГИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Під час роботи комендант навчального корпусу зобов'язаний:

- забезпечити здорові і безпечні умови праці;
- проводити своєчасний інструктаж з охорони праці з працівниками, студентами з оформленням у журналі відповідної форми;
- контролювати належне виконання трудових обов'язків працівниками;
- забезпечити дотримання працівниками і студентами Правил внутрішнього розпорядку, Статуту навчального закладу, правил санітарії та гігієни, правил охорони праці, пожежної та електробезпеки;
- стежити за справністю і правилами використання обладнання, техніки, інвентарю наявного в навчальних корпусах;

3.2. Комендант навчального корпусу повинен періодично проводити обхід будівлі та приміщень, перевіряти чистоту, цілісність інвентарю, обладнання, функціонування систем опалення, водо - та електропостачання, каналізації.

3.3. Комендант навчального корпусу зобов'язаний не допускати захаращення коридорів, аварійних виходів, стежити за доступністю під'їзду і виїзду з прилеглої території спецтранспорту, недопущення проходу, або проїзду на ввірену територію та приміщення сторонніх осіб.

3.4. При наявності недоліків в роботі, самостійно приймати заходи по їх ліквідації, при неможливості, інформувати начальника господарського відділу та адміністрацію навчального закладу.

IV. ВИМОГИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Привести в порядок робоче місце, відімкнути електроприлади від мережі, вимкнути освітлення, закрити вікна.

4.2. Прийняти доповідь чергового по навчальному корпусу.

4.3. Про всі виявлені під час роботи недоліки та про вжиті заходи щодо їх усунення повідомити начальнику господарського відділу.

V. ВИМОГИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В аварійній обстановці слід сповістити про небезпеку оточуючих людей. Доповісти начальнику господарського відділу та службу охорони та зв'язку.

5.2. При виявленні займання, або в разі пожежі:

- негайно відключити електрообладнання від мережі;
- повідомити в пожежну частину за телефоном 9-101 та начальнику господарського відділу і черговому служби охорони та зв'язку (тел. 2-10, 2-06, 3-10);
- забезпечити евакуацію студентів і працівників з навчального корпусу;
- приступити до гасіння пожежі, якщо це не загрожує життю, наявними первинними засобами пожежогасіння відповідно до інструкції з пожежної безпеки.

5.3. При загрозі життю покинути приміщення.

5.4. При виникненні поломок електроприладів, що загрожують аварією на робочому місці, необхідно припинити експлуатацію приладу, а також подачу до нього електроенергії.

5.5. При інших аварійних ситуаціях (поломка систем водопостачання, каналізації, опалення, вентиляції та ін.), які перешкоджають виконанню робіт і нормальним умовам роботи, та при неможливості усунення аварійної ситуації власними силами, викликати відповідну аварійну службу, повідомити начальника господарського відділу та адміністрацію навчального закладу.

5.6. При нещасному випадку негайно надати (організувати) першу допомогу потерпілому відповідно до Інструкції по наданню першої допомоги», взяти заходів до збереження обстановки події (стан устаткування і робочого місця), якщо це не створює небезпеки для оточуючих, доповісти керівництву і при необхідності викликати бригаду швидкої допомоги за телефоном 9- 103.

5.7. В усіх випадках необхідно виконувати вказівки керівника робіт по ліквідації наслідків аварії.

VI. НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

6.1. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг, або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно викликати швидку медичну допомогу та почати робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно.

6.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язи необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настоянки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настоянку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

6.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозріванні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

6.4. Перша допомога при опіках кислотами і лугами.

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %- ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3% - вим розчином борної кислоти або 3 % - вим розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, обмити 5 %- вим розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а обпечену лугом - 3 %- ним розчином борної кислоти або 3 %- вим розчином оцтової кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3 %-вим розчином оцтової кислоти або 3 %-вим розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5 %- вим розчином питної соди.

У разі попадання кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10 %- вим розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3 %- вим розчином оцтової кислоти.

6.5. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом або 3%-вим марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

6.6. Перша допомога при кровотечі.

6.7. Підняти поранену кінцівку вгору.

6.8 Рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

6.9. У разі сильної кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою. У разі великої кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Начальник господарського відділу

Георгій ЖУРАВЕЛЬ

Узгоджено:

Провідний інженер з охорони праці

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного. відділу

Максим ДЄЄВ

Т.в.о. Проректора з АГР

Вадим ДУБИНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 600
ДЛЯ ТЕСЛІ
Господарського відділу

м. ЗАПОРІЖЖЯ
2025р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
НАКАЗ РЕКТОРА
НУ «Запорізька політехніка»

«26» 03 2025р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 600
ДЛЯ ТЕСЛІ**

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дана інструкція встановлює порядок безпечного виконання робіт і обов'язкова для працівників університету.

1.2. До роботи допускаються особи, які пройшли первинний інструктаж з безпеки праці та перевірку теоретичних знань і набутих навичок безпечних способів роботи, а також пройшли у встановленому законодавством порядку попередній медичний огляд.

1.3. За даною інструкцією тесляр інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці»; в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує, та тесляра.

1.4. Тесляр учбового корпусу підпорядковується коменданту учбового корпусу і особисто відповідає за стан меблів, столярних виробів, своєчасне і якісне виконання замовлень на ремонт, записаних у журналі реєстрації робіт для тесляра.

1.5. Робоче місце тесляра може бути постійним (робота на верстатах, збирання конструкцій) і перемінним (монтаж столярних виробів).

1.6. Робоче місце тесляра, який займається обробленням деревини, виготовленням виробів і їх збиранням, повинно бути обладнане столярним верстаком і необхідним робочим інструментом (ручні пили, різноманітні долота, стамески, свердла, струбцини тощо).

1.7. Головні шкідливі та небезпечні виробничі фактори, які можуть діяти на тесляра:

- порізи, удари рук при неправильному користуванні ручним інструментом та при його несправності;
- скалки рук, пошкодження та засмічення очей шматками матеріалів, що відлітають, тирсою та інше;
- удари тіла при неправильному перенесенні та складування матеріалів;
- порізи пальців та пошкодження очей при неправильному загостренні інструменту;
- ураження електрострумом при користуванні електроінструментом.

1.8. Під час роботи з електрифікованим інструментом тесляр повинен мати посвідчення, яке б засвідчувало, що він знає їх будову та правила безпечної експлуатації.

1.9. До роботи на деревообробних верстатах допускаються теслярі віком не молодше 18 років, навчені за спеціальною програмою, які мають посвідчення про навчання та проінструктовані з безпечних прийомів роботи на кожному з них.

1.10. Спецодяг та інші засоби індивідуального захисту видаються відповідно до Типових галузевих норм (див. Державний реєстр міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці).

1.11. Забороняється виконувати теслярські роботи на неогороджених робочих місцях, розташованих на висоті 1,3 м і більше над землею чи перекриттям, в неосвітлених або затемнених місцях.

1.12. Рукоятки ручного інструменту повинні бути виготовлені з деревини твердих та в'язких порід. Інструменти повинні бути справними та щільно насадженими на рукоятки. Забороняється застосовувати ручний інструмент, який має вибоїни, відколи; на бокових гранях у місцях затискання їх руками не повинно бути задирок та гострих ребер; на дерев'яних поверхнях ручок не повинно бути сучків, задирок, тріщин; поверхня повинна бути гладкою, не повинно бути наклепів.

1.13. При травмуванні необхідно звернутися за медичною допомогою і повідомити про це керівника робіт.

1.14. Забороняється перебування на робочому місці в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння.

1.15. Дотримуйтесь правил пожежної безпеки.

1.16. Дбайте про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;

1.17. Доповідайте про порушення вимог техніки безпеки, правил пожежної безпеки, а також вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, які вчинені іншими особами - коменданту, начальнику відділу, черговому служби охорони та зв'язку (тел. 2-10, 2-06, 3-10).

1.18. Необхідно знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, пожежної безпеки, правил поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту.

1.19. Проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди.

1.20. Працівник особисто несе відповідальність за власне життя та здоров'я.

1.21. Особи, які не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до правил чинного законодавства і правил внутрішнього розпорядку.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи тесляр повинен оглянути робоче місце, прибрати непотрібні матеріали, предмети, звільнити проходи і підготувати до роботи інструменти та пристосування.

2.2. Ручний інструмент перевіряється візуально; особлива увага приділяється щільності насадки його на ручках та загостренню.

2.3. Упорядкувати спецодяг, засоби індивідуального захисту.

2.4. Перевірити достатність освітлення.

2.5. Одержати від керівника робіт завдання.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІДЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Виконуйте доручену Вам роботу відповідно до посадової інструкції.

3.2. Обтісування деревини слід виконувати з правого боку в напрямку від основи до верхів'я, при цьому необхідно становитися так, щоб права нога знаходилась як можна далі від деревини. Під час тесання сокирою оброблювана деревина повинна знаходитись на підкладках, що виключають її самовільне зсування та скочування.

3.3. Обробка матеріалів повинна виконуватись на жорсткій основі (земля, перекриття). Забороняється виконувати ці роботи на настилах риштувань і помостів. На них допускається тільки збирання, монтаж та припасування деталей.

3.4. При роботі лучковою пилою необхідно слідкувати, щоб пила була цупко натягнута, а її полотно не мало перекосів.

3.5. При поздовжньому пилянні лучковою пилою дошку чи брусок кладуть на верстак чи стіл так, щоб відпилювана частина виступала, зовні і закріплювалась струбциною.

Пилку тримають за стійку правою рукою, а лівою підтримують дошку, яку розпилюють.

3.6. При поперечному розпилюванні лучковою пилою дощок, брусків матеріал кладуть на верстах чи стіл так, щоб відпилюваний відрізок звисав з нього.

Пилу тримають правою рукою за стійку вище ручки, а лівою підтримують матеріал.

3.7. Забороняється ставити палець чи руку біля пропила для направлення пили по рисці та укладати матеріал на коліно.

3.8. При роботі стамескою удари киянкою чи молотком потрібно наносити по центру. Не дозволяється при різанні стамескою підтримувати оброблений предмет по напрямленню руху леза стамески, не можна також різати на себе та у всякому положенні.

3.9. При струганні деталь повинна нерухомо закріплюватись.

3.10. Налагоджування рубанків, фуганків складається з розбирання інструменту для заміни ножів, установлення та кріплення ножа.

3.11. З приставних драбин дозволяється працювати на висоті не більше 4 м. Укіс стрем'янок не повинен перевищувати 1:3.

Для запобігання зрушенню стрем'янки цупко закріплюють на порах, а розсувні стрем'янки повинні мати пристосування, які б унеможливили їх самостійне зрушення.

Виконувати роботи дозволяється стоячи на сходинці, яка знаходиться не менше 1 м від верхнього кінця драбини.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Відключити верстати, електроінструмент, пристосування від електромережі.

4.2. Прибрати робоче місце від будівельного сміття.

4.3. При роботі на верстатах протерти і змастити частини, що труться (при відключеному від електромережі верстаті).

4.4. Протерти інструмент, скласти його в інвентарний ящик.

4.5. Спецодяг, засоби індивідуального захисту скласти у відведене для нього місце.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В аварійній обстановці слід сповістити про небезпеку оточуючих людей. Доповісти коменданту убового корпусу, начальнику господарського відділу та адміністрації навчального закладу.

5.2. При виявленні займання, або в разі пожежі:

- негайно відключити електрообладнання від мережі;
- повідомити в пожежну частину за телефоном 9-101, коменданту навчального корпусу, начальнику господарського відділу і черговому служби охорони та зв'язку (тел. 2-10, 2-06, 3-10);
- приступити до гасіння пожежі, якщо це не загрожує життю, наявними первинними засобами пожежогасіння відповідно до інструкції з пожежної безпеки.

5.3. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу, при необхідності викликати швидку допомогу за тел. 9-103.

5.4. При загрозі життю покинути приміщення.

5.5. При виникненні поломок електроприладів, що загрожують аварією на робочому місці, необхідно припинити експлуатацію приладу, а також подачу до нього електроенергії.

5.6. В усіх випадках необхідно виконувати вказівки керівника робіт по ліквідації наслідків аварії.

VI. НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

6.1. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно викликати швидку медичну допомогу та почати робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно.

6.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язи необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

6.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

6.4. Перша допомога при опіках кислотами і лугами.

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %- ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3% - вим розчином борної кислоти або 3 % - вим розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, обмити 5 %- вим розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а обпечену лугом - 3 %- ним розчином борної кислоти або 3 %- вим розчином оцтової кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3 %-вим розчином оцтової кислоти або 3 %-вим розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5 %- вим розчином питної соди.

У разі попадання кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10 %- вим розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3 %- вим розчином оцтової кислоти.

6.5. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом або 3%-вим марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

6.6. Перша допомога при кровотечі.

6.7. Підняти поранену кінцівку вгору.

6.8. Рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

6.9. У разі сильної кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою, У разі великої кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Начальник господарського відділу

Георгій ЖУРАВЕЛЬ

Узгоджено:

Провідний інженер з охорони праці

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного. Відділу

Максим ДЄЄВ

Т.в.о. Проректора з АГР

Вадим ДУБИНА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 601

**ДЛЯ ПРИБИРАЛЬНИКА ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ,
СЛУЖБОВИХ ПРИМІЩЕНЬ І ТЕРИТОРІЙ**

Господарський відділ

**м. ЗАПОРІЖЖЯ
2025р.**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
НАКАЗ РЕКТОРА
НУ «Запорізька політехніка»
«26» 03 2025р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ № _____
З ОХОРОНИ ПРАЦІ
ДЛЯ ПРИБИРАЛЬНИКА ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ,
СЛУЖБОВИХ ПРИМІЩЕНЬ І ТЕРИТОРІЙ
Господарський відділ**

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дана інструкція встановлює порядок безпечного виконання робіт і обов'язкова для працівників університету.

1.2. До роботи допускаються особи, які пройшли первинний інструктаж з безпеки праці та перевірку теоретичних знань і набутих навичок безпечних способів роботи, а також пройшли у встановленому законодавством порядку попередній медичний огляд.

1.3. За даною інструкцією прибиральник інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці»; в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує, та прибиральника.

1.4. На працівника можуть впливати небезпечні і шкідливі виробничі фактори (рухомі машини і механізми, товари, які переміщуються, тара, штабелі складованої тари, які обвалюються, знижена температура повітря робочої зони, підвищена рухливість повітря, підвищене значення напруги в електричному ланцюзі, недостатня освітленість робочої зони, гострі кромки, задирки і шорсткість на поверхнях інвентарю та інструменту, слизькість підлоги, фізичні перевантаження).

1.5. Спецодяг та інші засоби індивідуального захисту видаються відповідно до Типових галузевих норм (див. Державний реєстр міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці).

1.6. Не допускайте переохолодження тіла від руху повітря (протяги, вентиляція) для запобігання можливого захворювання.

1.7. При травмуванні зверніться за медичною допомогою і повідомте про це керівника робіт.

1.8. Забороняється перебування на робочому місці в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння.

1.9. Дотримуйтесь правил пожежної безпеки.

1.10. Дбайте про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;

1.11. Доповідайте про порушення вимог техніки безпеки, правил пожежної безпеки, а також вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, які вчинені іншими особами - коменданту, начальнику відділу, черговому служби охорони та зв'язку (тел. 2-10, 2-06, 3-10).

1.12. Необхідно знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, пожежної безпеки, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту.

1.13. Проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди.

1.14. Працівник особисто несе відповідальність за власне життя та здоров'я.

1.15. Особи, які не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до правил чинного законодавства і правил внутрішнього розпорядку.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Привести в порядок робочий одяг: застебнути рукави, заправити одяг так, щоб не було вільних кінцівок одягу, що заважають в роботі.

2.2. Оглянути місце роботи і перевірити, чи немає місць небезпечних для прибирання.

2.3. Перевірити справність інструменту та інвентарю (лопат, совка, відра, скребка, відра для миття підлоги, відра для миття столів, швабри, наявність хлорки, мила).

2.4. Перевірити, чи достатньо освітлено місце, яке підлягає прибиранню.

2.5. Про помічені несправності повідомити керівника підрозділу або коменданту і без їх вказівок до роботи не приступати.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІДЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Виконуйте доручену Вам роботу відповідно до посадової інструкції.

3.2. Не виконуйте прибирання приміщень при недостатньому освітленні.

3.3. При прибиранні приміщень користуйтеся щіткою, совком і не робіть прибирання сміття безпосередньо руками.

3.4. При митті хлорованою водою кладіть вапна не більше 100 гр. на відро теплої води.

3.5. Будьте обережні при роботі поблизу люків, спусків, драбин і дверей. Чистку дверей і протирання шибок на них виконуйте при зачинених дверях. Перед початком миття вікон перевірте міцність і справність рам, відсутність битих шибок.

3.6. При виконанні робіт на висоті (протирання шибок, стель, вікон) користуйтеся справними драбинами, або драбинами з наявністю гумових насадок, або наконечників.

3.7. Не торкайтеся до відкритих і не захищених струмоведучих частин.

3.8. Проводьте прибирання біля обладнання, переконавшись, що воно відключено від електричної мережі.

3.9. Не кладіть ганчірки, і будь - які предмети на обладнання машин та, апаратів. Сміття і відходи матеріалів складайте в ящики з кришками, а потім видаляйте у відведені місця.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Складайте робочий інвентар, устаткування в спеціально відведені місця зберігання.

4.2. Обійдіть свою ділянку, перевірте чистоту приміщень, проходів та маршових сходів, санітарних вузлів, вимкніть освітлення.

4.3. Повідомте керівника робіт про всі помічені недоліки під час роботи.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В аварійній обстановці слід сповістити про небезпеку оточуючих людей. Доповісти коменданту навчального корпусу, начальнику господарського відділу та адміністрації навчального закладу.

5.2. При виявленні займання, або в разі пожежі:

- негайно відключити електрообладнання від мережі;
- повідомити в пожежну частину за телефоном 9-101, коменданту навчального корпусу, та начальнику господарського відділу і черговому служби охорони та зв'язку (тел. 2-10, 2-06, 3-10);
- приступити до гасіння пожежі, якщо це не загрожує життю, наявними первинними засобами пожежогасіння відповідно до інструкції з пожежної безпеки.

5.3. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу, при необхідності викликати швидку допомогу за тел. 9-103.

5.4. При загрозі життю покинути приміщення.

5.5. При виникненні поломок електроприладів, що загрожують аварією на робочому місці, необхідно припинити експлуатацію приладу, а також подачу до нього електроенергії.

5.6. В усіх випадках необхідно виконувати вказівки керівника робіт по ліквідації наслідків аварії.

VI. НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

6.1. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від

джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно викликати швидку медичну допомогу та почати робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно.

6.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язи необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

6.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

6.4. Перша допомога при опіках кислотами і лугами.

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %- ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3% - вим розчином борної кислоти або 3 % - вим розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, обмити 5 %- вим розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а обпечену лугом - 3 %- ним розчином борної кислоти або 3 %- вим розчином оцтової кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3 %-вим розчином оцтової кислоти або 3 %-вим розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5 %- вим розчином питної соди.

У разі попадання кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10 %- вим розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3 %- вим розчином оцтової кислоти.

6.5. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом або 3%-вим марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

6.6. Перша допомога при кровотечі.

6.7. Підняти поранену кінцівку вгору.

6.8. Рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

6.9. У разі сильної кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою. У разі великої кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Начальник господарського відділу

Георгій ЖУРАВЕЛЬ

Узгоджено:

Провідний інженер з охорони праці

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄСВ

Т.в.о. Проректора з АГР

Вадим ДУБИНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 602
ДЛЯ ДВІРНИКА
Господарського відділу

м. ЗАПОРІЖЖЯ
2025р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
НАКАЗ РЕКТОРА
НУ «Запорізька політехніка»
«26» 03 2025р. № 76-А

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 602
ДЛЯ ДВІРНИКА**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дана інструкція встановлює порядок безпечного виконання робіт і обов'язкова для працівників університету.

1.2. До роботи допускаються особи, які пройшли первинний інструктаж з безпеки праці та перевірку теоретичних знань і набутих навичок безпечних способів роботи, а також пройшли у встановленому законодавством порядку попередній медичний огляд.

1.3. За даною інструкцією двірник інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці»; в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує, та двірника.

1.4. На працівника можуть впливати небезпечні і шкідливі виробничі фактори (рухомі машини і механізми, товари, які переміщуються, тара, штабелі складованої тари, які обвалюються; знижена температура повітря робочої зони; підвищена рухливість повітря; підвищене значення напруги в електричному ланцюзі, недостатня освітленість робочої зони, гострі кромки, задирки і шорсткість на поверхнях інвентарю та інструменту, слизькість підлоги, фізичні перевантаження).

1.5. Спецодяг та інші засоби індивідуального захисту видаються відповідно до Типових галузевих норм (див. Державний реєстр міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці).

1.6. Для забезпечення пожежної та вибухобезпеки не палити і не користуватися відкритим вогнем у колодязів (каналізаційних, газових та ін.), Біля приміщень, де зберігаються вогнебезпечні матеріали, і сміттєвих баків.

1.7. Не допускайте переохолодження тіла від руху повітря (протяги, вентиляція) для запобігання можливого захворювання.

1.8. Забороняється перебування на робочому місці в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння.

1.9. При травмуванні зверніться за медичною допомогою і повідомте про це керівника робіт.

1.10. Дотримуйтесь правил пожежної безпеки.

1.11. Дбайте про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства.

1.12. Доповідайте про порушення вимог техніки безпеки, правил пожежної безпеки, а також вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, які вчинені іншими особами - коменданту, начальнику відділу, черговому служби охорони та зв'язку (тел. 2-10, 2-06, 3-10).

1.13. Необхідно знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, пожежної безпеки, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням і та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту.

1.14. Проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди.

1.15. Працівник особисто несе відповідальність за власне життя та здоров'я.

1.16. Особи, які не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до правил чинного законодавства і правил внутрішнього розпорядку.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Підготувати робочу зону для безпечної роботи і перевірити наявність переносних огорожень, відсутність обривів повітряних ліній електропередач, відсутність в обтиральних матеріалах і ганчірках колючих і ріжучих предметів. Переконавшись в тому, що всі колодязі закриті кришками, ями і траншеї огорожені, а на території в землі немає гострих предметів, які заважають в пересуванні (дроту, арматури, битого крупного скла і т.п.).

2.2. Піднести (підвезти) необхідні для прибирання матеріали та інвентар (пісок, поливальні шланги і т.п.).

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Виконуйте доручену Вам роботу відповідно до посадової інструкції.

3.2. Встановити на ділянках, які прибираються в зоні руху транспорту з боку можливого наїзду переносні огорожі, пофарбовані в яскраві кольори на відстані 5-7м від робочого місця.

3.3. Проводити прибирання території навчального закладу стоячи обличчям до зустрічного транспорту.

3.4. При появі на частини території, яка прибирається, транспорту припинити прибирання на час його проїзду.

3.5. Починати прибирання при хорошій освітленості місця робіт, а в темну пору доби прибирання виконувати при включеному зовнішньому освітленні.

3.6. Прибирання пішохідних доріжок, тротуарів виконувати пересуваючись назустріч пішоходам.

3.7. Стежити за положенням гумових шлангів, не допускати їх перегинів і перекручування, не виконувати поливання проти вітру і стежити, щоб вода не потрапила на електрообладнання і повітряні лінії електропередач.

3.8. Поливальні крани відкривати плавно, без великих зусиль і ривків.

3.9. При утворенні бурульок на дахах будівель огородити небезпечні ділянки і повідомити про це адміністрацію закладу.

3.10. Під час ожеледиці посипати тротуари піском.

3.11. Стояти з боку вітру при навантаженні сміття на автомобілі, або при складуванні його у відведене місце.

3.12. При спуску снігу у відкритий колодязь зливової каналізації встановити попереджувальний знак "Обережно! Інші небезпеки», а вночі, або в похмурі дні на місці знака встановити червоний ліхтар.

3.13. Збирання склобою проводити за допомогою совка і щітки.

3.14. При прибиранні поблизу штабелів переконатися в їх стійкості.

3.15. Роботи з дезінфікуючими та миючими речовинами проводити в гумових рукавичках.

3.16. Не користуватися несправними вентилями і кранами. При наповненні ємностей спочатку відкривати кран з холодною водою, а потім - з гарячою.

3.17. Працівнику не дозволяється:

- працювати при поганій видимості (густому тумані, хуртовині, при відсутності освітлення в темний час доби);
- залишати інструмент на проїжджій частині.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Прибрати сміття та відходи в спеціально відведені місця.

4.2. Очистити бачки і відра від харчових відходів і сміття, зробити їх санітарну обробку.

4.3. Переконатися, що вентилялі на поливальних кранах закриті.

4.4. Скласти робочий інвентар, устаткування в спеціально відведені місця зберігання.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В аварійній обстановці слід сповістити про небезпеку оточуючих людей. Доповісти коменданту навчального корпусу, начальнику господарського відділу та адміністрації навчального закладу.

5.2. При виявленні займання, або в разі пожежі:

- негайно відключити електрообладнання від мережі;
- повідомити в пожежну частину за телефоном 9-101, коменданту навчального корпусу, та начальнику господарського відділу і черговому служби охорони та зв'язку (тел. 2-10, 2-06, 3-10);
- приступити до гасіння пожежі, якщо це не загрожує життю, наявними первинними засобами пожежогашіння відповідно до інструкції з пожежної безпеки.

5.3. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу, при необхідності викликати швидку допомогу за тел. 9-103.

5.4. При загрозі життю покинути приміщення.

5.5. При виникненні поломок електроприладів, що загрожують аварією на робочому місці, необхідно припинити експлуатацію приладу, а також подачу до нього електроенергії.

5.6. В усіх випадках необхідно виконувати вказівки керівника робіт по ліквідації наслідків аварії.

VI НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

6.1. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно викликати швидку медичну допомогу та почати робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно.

6.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язи необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

6.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

6.4. Перша допомога при опіках кислотами і лугами.

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %- ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3% - вим розчином борної кислоти або 3 % - вим розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, обмити 5 %- вим розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а обпечену лугом - 3 %-ним розчином борної кислоти або 3 %- вим розчином оцтової кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3 %-вим розчином оцтової кислоти або 3 %-вим розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5 %- вим розчином питної соди.

У разі попадання кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10 %- вим розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3 %- вим розчином оцтової кислоти.

6.5. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом або 3%-вим марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

6.6. Перша допомога при кровотечі.

6.7. Підняти поранену кінцівку вгору.

6.8. Рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

6.9. У разі сильної кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою. У разі великої кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Начальник господарського відділу

Георгій ЖУРАВЕЛЬ

Погоджено:

Провідний інженер з охорони праці

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного. Відділу

Максим ДЄЄВ

Т.в.о. Проректора з АГР

Вадим ДУБИНА